

Р.М. Остапенко, канд. екон. наук, доц. (ДБТУ, Харків)

І.О. Курінна, здоб. ОС «магістр» (ДБТУ, Харків)

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

Дебіторська заборгованість є критично важливим елементом фінансового управління підприємством, оскільки вона безпосередньо впливає на ліквідність, оборотність капіталу та загальний фінансовий стан. Сучасні інформаційні технології (ІТ) відіграють ключову роль у спрощенні обліку та аналізу дебіторської заборгованості, забезпечуючи підприємствам можливість швидше отримувати точні дані та приймати обґрунтовані рішення.

Обліково-аналітичне забезпечення — це система, що включає в себе методи, інструменти та процедури для збору, обробки та аналізу інформації про дебіторську заборгованість. Вона складається з різних елементів, таких як база облікових даних, планові дані, нормативи, звітність та аналітичні показники. Ця система повинна будуватися за принципом хронології збору та обробки даних, що дозволяє формувати звітність від первинних документів до фінансової звітності.

Обліково-аналітичне забезпечення (ОАЗ) є системою, що охоплює процеси збору, обробки та аналізу інформації про фінансові результати діяльності підприємства. Його основна мета полягає у формуванні достовірної інформаційної бази для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. ОАЗ складається з обліку, аналізу та аудиту, що забезпечує комплексний підхід до управління дебіторською заборгованістю та іншими фінансовими аспектами.

Сучасні інформаційні технології, зокрема ERP-системи (Enterprise Resource Planning), відіграють ключову роль в обліку дебіторської заборгованості, автоматизуючи та інтегруючи бізнес-процеси підприємства. Ці системи дозволяють централізовано управляти фінансовими операціями, включаючи облік дебіторів, що забезпечує доступ до актуальної інформації в режимі реального часу. Завдяки функціям автоматизації, ERP-системи зменшують ймовірність помилок, покращують контроль за виконанням платіжних зобов'язань та сприяють своєчасному збору боргів.

Крім того, сучасні технології забезпечують потужні аналітичні інструменти для оцінки платоспроможності дебіторів і прогнозування ризиків неплатежів. Використання BI (Business Intelligence) у поєднанні з ERP-системами дозволяє підприємствам отримувати глибокий аналіз даних про дебіторську заборгованість, що допомагає виявляти проблемні зони та приймати обґрунтовані управлінські рішення. Таким чином, впровадження сучасних інформаційних технологій у сферу обліку дебіторської заборгованості є необхідною умовою для підвищення ефективності управління фінансами підприємства.

Сучасні технології, такі як Business Intelligence (BI), значно полегшують процес аналізу. Вони забезпечують автоматизований збір, структурування та аналіз даних, що дозволяє отримувати оперативну інформацію про дебіторську заборгованість у розрізі менеджерів, контрагентів і каналів збуту. Це сприяє швидкому виявленню проблемних клієнтів і прийняттю управлінських рішень для оптимізації процесу повернення боргів.

Автоматизація процесів обліку та контролю є невід'ємною складовою сучасного управління підприємством, що дозволяє значно підвищити ефективність роботи бухгалтерії. Вона передбачає передачу частини функцій бухгалтера комп'ютерним програмам, що зменшує рутинні завдання, такі як ручне введення даних чи розрахунки. Сучасні системи автоматизації, такі як BAS, забезпечують швидке заповнення документів, формування звітності та обробку великих обсягів інформації, що дозволяє бухгалтерам зосередитися на більш стратегічних завданнях, таких як контроль і аналіз фінансових показників.

Впровадження автоматизованих систем обліку також сприяє зменшенню помилок до мінімуму, підвищуючи точність даних і прозорість фінансових операцій. Процес автоматизації включає кілька етапів: від збору інформації про існуючі бізнес-процеси до вибору відповідного програмного забезпечення та навчання персоналу. Завдяки цьому підприємства можуть оперативно реагувати на зміни в законодавстві, покращувати взаємодію між відділами та забезпечувати високий рівень контролю за фінансовими потоками [1].

Цифровізація суттєво змінює підходи до управління дебіторською заборгованістю, впроваджуючи нові технології та інструменти, які забезпечують автоматизацію процесів обліку та аналізу. Системи Business Intelligence (BI) дозволяють підприємствам отримувати безперешкодний доступ до інформації, необхідної для комплексного аналізу дебіторської заборгованості. Завдяки автоматизованому збору та структуризації даних, компанії можуть оперативно оцінювати фінансовий стан контрагентів, прогнозувати ризики неплатежів і виявляти проблемні зони, що сприяє своєчасному реагуванню на зміни в платіжній дисципліні [2].

Крім того, інтеграція систем ERP (Enterprise Resource Planning) забезпечує централізований збір даних, що дозволяє всім підрозділам підприємства працювати з актуальною та достовірною інформацією. Це підвищує прозорість бізнес-процесів і дозволяє ефективно контролювати дебіторську заборгованість на всіх етапах — від формування кредитної політики до моніторингу платежів. Завдяки цифровізації, підприємства можуть оптимізувати свої фінансові потоки, зменшити ризики касових розривів і покращити загальну фінансову стійкість [3].

Впровадження інформаційних технологій у підприємствах стикається з численними проблемами та викликами, які можуть суттєво вплинути на ефективність їх використання. Однією з основних проблем є високі витрати на розробку та інтеграцію нових систем. Часто необхідно адаптувати програмне забезпечення під специфічні потреби підприємства, що призводить до додаткових фінансових витрат і часу. Також, недостатня підготовленість

персоналу до роботи з новими технологіями може затягувати процес впровадження і погіршувати загальну продуктивність роботи компанії на початкових етапах.

Крім того, можливі проблеми із сумісністю нових систем з уже існуючими бізнес-процесами. Якщо більшість процесів не оцифровані або стандартизовані, це може призвести до неефективності роботи нових технологій. Важливо також враховувати ризики, пов'язані з безпекою даних, оскільки зростання цифровізації збільшує ймовірність кібератак. Отже, для успішного впровадження інформаційних технологій підприємствам необхідно ретельно планувати процеси інтеграції, інвестувати в навчання персоналу та забезпечити належний рівень захисту інформації.

Обліково-аналітичне забезпечення є критично важливим елементом управління підприємством, оскільки воно забезпечує формування, обробку та аналіз інформації, необхідної для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Сучасні системи обліково-аналітичного забезпечення інтегрують дані бухгалтерського обліку з аналітичними процесами, що дозволяє підприємствам оперативно реагувати на зміни в фінансовому стані та ринкових умовах. Вони також сприяють підвищенню прозорості бізнес-процесів і контролю за використанням ресурсів.

Впровадження сучасних інформаційних технологій у цю систему дозволяє автоматизувати процеси збору та аналізу даних, що зменшує ймовірність помилок і підвищує ефективність роботи. Однак, підприємствам слід враховувати виклики, пов'язані з високими витратами на інтеграцію нових технологій та необхідністю навчання персоналу. Зрештою, успішне обліково-аналітичне забезпечення є запорукою стабільного розвитку підприємства та досягнення його стратегічних цілей.

Інформаційні джерела

1. Що таке автоматизація облікових процесів у компанії?. *Юридическая компания “Правова допомога”*. URL: <https://pravdop.com/ua/publications/praktiki-kompanii/chto-takoe-avtomatizaciya-uchetnih-processov-v-kompanii-08-2022-148/> (дата звернення: 29.10.2024).
2. Лисняк О. Аналіз дебіторської заборгованості підприємства | Динаміка та склад прострочених боргів RBC group Україна. *RBC group*. URL: <https://www.rbcgrp.com/ua/biznes-analitika/analiz-debitorskoi-zaborgovanosti/> (дата звернення: 29.10.2024).
3. Що таке ERP?. *Oracle | Cloud Applications and Cloud Platform*. URL: <https://www.oracle.com/ua/erp/what-is-erp/> (дата звернення: 29.10.2024).